ЛИТОВСКІЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФФИЦІАЛЬНАЯ ГАЗЕТА.

№ 104.

KURYER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Вторникъ 31-го Декабря — 1835 — Wilno. Wtorek 31-go Grudnia.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 21-го Декабря.

БОЖІЕЮ МИЛОСТІЮ

МЫ НИКОЛАЙ ПЕРВЫЙ,

ИМПЕРАТОРЪ и САМОДЕРЖЕЦЪ ВСЕРОССІЙСКІЙ.

и пр., и пр., и пр.

НАШЕМУ Генералъ-Лейтенанту и Сенатору, Его Свѣтлости Принцу Петру Ольденбургскому.

Съ самаго вступленія Вашей Свѣтлости на поприще Государственной службы, Мы, къ душевному утѣшенію Нашему, видѣли непрерывные опыты усердныхъ трудовъ Вашихъ въ кругу ввѣренныхъ Вамъ дѣлъ и распоряженій, постоянной попечительности объ успѣшномъ ихъ совершеніи и истинной любви къ благу и пользѣ общественнымъ. Любовь сію въ особенности ознаменовали Вы подвигомъ высокой Гражданской добродѣтели, основавъ значительнымъ пожертвованіемъ, нынѣ открытое Императорское Училище Правовѣдѣнія, въ преуспѣніи коего на пользу и во славу Государства, подъ Вашимъ руководствомъ, въ званіи его Попечителя, Мы вполнѣ удостовѣрены. Во изъявленіе же совершенной Нашей къ Вамъ признательности за сей благой подвигъ, Всемилостивѣйше жалуемъ Васъ Кавалеромъ *Ордена Св. Равноапостольнаго Князя Владиміра второй степени Большаго Креста*, знаки коего присемъ препровождая, пребываемъ къ Вамъ навсегда доброжелательны.

На подлинной Собственною Его Императорскаго Величества рукою подписано:

НИКОЛАЙ.

С.-Петербургъ.
6-го Декабря 1835 года.

— Высочайшею Грамотою, 6-го Декабря, Всемилостивѣйше пожалованъ Кавалеромъ ордена *Св. Владиміра 1-й степени*, Командующій всею пѣхотою Гвардейскаго Корпуса, Генералъ-Адъютантъ, Генералъ отъ Инфантеріи *Бистромъ*.

— Высочайшими Грамотами, 6-го Декабря, Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами ордена *Св. Анны 1-й степени*, Генералъ-Маіоры: Командиръ 2-й бригады 1-й Легкой Кавалерійской дивизіи и Лейбгвардіи Гусарскаго полка, *Хомутовъ 1-й*, и Командиръ Лейбгвардіи Семеновскаго полка, *Ребиндеръ 1-й*.

— Высочайшими Грамотами, 6-го Декабря, Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами ордена *Св. Анны 1-й степени Императорскою Короною украшеннаго*: Генералъ-Лейтенанты: Инспекторъ Корпуса Морской Артиллеріи, *Смирницкій*, и Инспекторъ Корпуса Штурмановъ Балтійскаго Флота, *Степовой*; Генералъ-Маіоры: Командиръ Образцоваго пѣхотнаго полка, *Люце*, и Командиръ 1-й бригады 1-й Легкой Кавалерійской дивизіи и Лейбгвардіи Конно-Гренадерскаго полка, *Зассъ 2-й*.

— По Высочайшему Его Императорскаго Величества Повелѣнію во 2-й день сего Декабря, произведенъ, за отличіе по службѣ, по Корпусу Инженеровъ Путей Сообщенія, изъ Полковниковъ въ Генералъ-Маіоры, *Эспехо 1-й*. (*Р. И.*)

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg, dnia 21 Grudnia.

Z BOŻEY ŁASKI

MY NIKOŁAY PIERWSZY,

CESARZ I SAMOWŁADCA WSZECH-ROSSYY, KRÓL POLSKI,

etc. etc. etc.

NASZEMU Jenerał-Porucznikowi i Senatorowi, Jaśnie Oświeconemu Xiążęciu Piotrowi Oldenburskiemu.

Od samego weyścia Waszego, Mór Xiążę, w zawod służby Państwa, z serdeczną pociechą Naszą, widzieliśmy nieprzerwane dowody gorliwych prac Waszych w wydziale powierzonych Wam spraw i rozporządzeń, stateczney pieczołowitości o pomyślném ich dokonaniu i prawdziwey miłości ku dobru i pożytkowi powszechnemu. Miłość tę okazaliście Mnie szczególniey, dziełem wysokiey cnoty Obywatelskiey, założywszy, ze znakomitém poświęceniem, teraz odkrytą Cesarską Szkołę Prawa, o wzroście i zakwitnieniu którey dla dobra i sławy Państwa, pod Waszém przewodnictwem w tytule jey Kuratora, zupełnie jesteśmy zapewnieni. Na okazanie zaś zupełney Naszey dla Was wdzięczności za tak dobry czyn, Nayłaskawiey mianujemy Was Kawalerem Orderu *Św. Równego z Apostołami Xiążęcia Włodzimierza Drugiego Stopnia Wielkiego Krzyża*, którego znaki przy tém przesyłając, zostajemy ku Wam nazawsze przychylni.

Na autentyku Własną Jego Cesarskiey Mości ręką podpisano:

NIKOŁAY.

St. Petersburg.
dnia 6 Grudnia 1835 roku.

— Przez Naywyższy Dyplomat 6-go Grudnia, Nayłaskawiey mianowany Kawalerem orderu *Św. Włodzimierza 1-go stopnia*, Dowodzący całą piechotą Korpusu Gwardyi, Jenerał-Adjutant Jenerał Piechoty *Bistrom*.

— Przez Naywyższe Dyplomata, 6-go Grudnia, Nayłaskawiey mianowani Kawalerami orderu *Św. Anny 1-go stopnia*, Jenerał-Majorowie: Dowódzca 2-giey brygady 1-ey lekkiey Kawaleryyskiey dywizyi i Leib-Gwardyi półku Huzarów, *Chomutow 1-szy*, i Dowódzca Leib-Gwardyi półku Siemionowskiego *Rhebinder 1-szy*.

— Przez Naywyższe Dyplomata, 6-go Grudnia, Nayłaskawiey mianowani Kawalerami orderu *Św. Anny 1-go stopnia; Cesarską Koroną ozdobionego*: Jenerał-Porucznicy: Inspektor Korpusu Morskiey Artylleryi *Smirnicki*, i Inspektor Korpusu Szturmanów Flotty Baltyckiey *Stepowoy*; Jenerał-Majorowie, Dowódzca wzorowego pieszego półku, *Luce*, i Dowódzca 1-ey brygady 1-ey lekkiey Kawaleryyskiey dywizyi i Leib-Gwardyi Konno-Grenadyerskiego półku, *Zass 2-gi*.

— Na rozkaz Naywyższy Jego Cesarskiey Mości dnia 2-go Grudnia, wyniesiony, za odznaczenie się w służbie, Korpusu Inżynjerów dróg kommunikacyy, Półkownik *Espejo 1-szy*, na Jenerał-Majora. (*R. I.*)

— Указомъ Правительствующаго Сената, отъ 4-го числа Декабря, объявлено, что Государь Императоръ по Положенію Комитета Гг. Министровъ Высочайше повелѣть соизволилъ признавать Августа Фридриха *Кригсмана* Датскимъ Консуломъ въ Ригѣ.

— Государственный Совѣтъ, въ Соединенныхъ Департаментахъ Законовъ и Экономіи и въ Общемъ Собраніи, разсмотрѣвъ докладъ Общаго Собранія первыхъ трехъ Департаментовъ Правительствующаго Сената, о дозволеніи, для облегченія тяжущихся, объявлять имъ рѣшенія по нѣкоторымъ дѣламъ гражданскимъ, въ мѣстахъ жительства, Мнѣніемъ положилъ постановить: 1-е Рѣшенія нижнихъ судебныхъ мѣстъ, въ случаѣ, когда пребываніе тяжущагося удалено болѣе 300 верстъ, и цѣна тяжбы не свыше 500 руб., объявлять ему въ мѣстѣ его жительства, если оно въ самое время рѣшенія извѣстно суду, рѣшащему дѣло. 2-е, Для исполненія сего, судебное мѣсто, рѣшившее дѣло, посылаетъ въ судъ, или въ полицію того города или уѣзда, гдѣ тяжущійся находится, копію, на простой бумагѣ, съ рѣшенія своего, которая объявляется тому лицу, для коего прислана, на общемъ порядкѣ, и выдается ему при самомъ объявленіи рѣшенія, со взысканіемъ съ него тогда же и слѣдующихъ въ казну денегъ за бумагу. Когда цѣна иска превосходитъ ту сумму, при которой нижнимъ судамъ предоставлено рѣшить дѣла окончательно, то недовольный рѣшеніемъ можетъ, по полученіи упомянутой копіи, объявить неудовольствіе, въ сроки и по правиламъ, вообще на сей предметъ постановленнымъ. 3-е. Мѣсто объявляющее, принявъ подписку о недовольствіи и слѣдующія въ залогъ правой аппелляціи деньги, выдаетъ отъ себя свидѣтельство въ исполненіи аппелляціоннаго обряда, и отсылаетъ деньги въ Казначейство своего города, для перевода въ Приказъ Общественнаго Призрѣнія, а подписку въ судъ, рѣшившій дѣло, съ описаніемъ порядка, какимъ объявлено рѣшеніе и принято неудовольствіе. Послѣ сего, недовольному рѣшеніемъ оставляется право принесенія аппелляціонной жалобы на общемъ основаніи. 4-е, Если при полученіи копіи съ рѣшенія не найдется, по какимъ бы то ни было причинамъ, на мѣстѣ жительства того лица, для коего она прислана, то копія сія возвращается немедленно въ судъ, рѣшившій дѣло, а оный въ семъ случаѣ, или когда при самомъ рѣшеніи настоящее мѣсто жительства тяжущагося будетъ неизвѣстно, обязанъ о вызовѣ его учинить публикацію, на основаніи ст. 1881 Свода Зак. Гражд. (Т. X.). Распоряженіемъ симъ не отнимается однако у тяжущагося право просить о объявленіи ему рѣшенія въ мѣстѣ дѣйствительнаго его пребыванія; но просьба о томъ должна быть доставлена въ судъ, рѣшившій дѣло, не позже какъ въ продолженіе двойнаго поверстнаго срока отъ дня послѣдняго припечатанія вызова въ газетахъ. Въ семъ случаѣ долженствуютъ быть исполнены, во всей полнотѣ, правила, во 2 и 3 статьяхъ сего постановленія изложенныя; но если таковой просьбы вовсе прислано не будетъ, или она пришлется по пропущеніи двойнаго поверстнаго срока, то судебное мѣсто обязано, въ допущеніи аппелляціи и въ исполненіи рѣшенія своего поступать по общимъ правиламъ, для сего постановленнымъ. 5-е, Допускаемое здѣсь изъятіе для тяжущихся, пребывающихъ далѣе 300 верстъ отъ мѣста рѣшенія, но только въ дѣлахъ, составляющихъ цѣну иска не выше 500 руб., ни въ какомъ случаѣ не можетъ относиться къ судамъ средней степени, имѣющимъ, по ст. 1954 Свода Зак. Гражд. (Т. X.) право оканчивать тяжбы до двухъ тысячъ рублей безъ аппелляціи. Его Императорское Величество сіе Мнѣніе Государственнаго Совѣта Высочайше утвердить соизволилъ и повелѣлъ исполнить. (14-го Октября 1835).

— Въ пятый день сего Декабря послѣдовало открытіе Императорскаго Училища Правовѣдѣнія, въ Высочайшемъ присутствіи Государя Императора, и въ присутствіи Ихъ Императорскихъ Высочествъ Государя Великаго Князя Наслѣдника Цесаревича и Великаго Князя МИХАИЛА ПАВЛОВИЧА, Гг. Министровъ и многихъ знатныхъ особъ.

Открытіе сего Училища происходило въ слѣдующемъ порядкѣ:

Прибывъ въ домъ Императорскаго Училища Правовѣдѣнія въ часъ по полудни, Государь Императоръ изволилъ войти въ залу, въ коей собраны были воспитанники, которыхъ Его Императорское Величество удостоилъ своимъ привѣтствіемъ; а потомъ въ церковь Училища *), въ которой Законоучитель Его

*) Церковь сія, сооруженная во имя Св. Великомученницы Екатерины, въ память Матери Попечителя сего заведенія, Принца Петра Ольденбургскаго, Ея Королевскаго Величества въ Бозѣ почивающей Королевы Виртембергской, Великой Княгини ЕКАТЕРИНЫ ПАВЛОВНЫ, освящена

— Przez ukaz Rządzącego Senatu, pod dniem 4-tym Grudnia, ogłoszono, że Cesarz Jegomość, po nastałém postanowieniu Komitetu PP. Ministrów, Naywyżey rozkazać raczył: uznawać Augusta Fryderyka *Kriegsmanna*, Konsulem Duńskim w Rydze.

— Rada Państwa, na połączonych Departamentach Praw i Ekonomii i na Powszechném Zebraniu, rozpatrzywszy przełożenie Połączonego Zebrania pierwszych trzech Departamentów Rządzącego Senatu, o dozwoleniu dla ulgi rozprawiającym się, objawiać im wyroki w niektórych sprawach cywilnych, w mieyscach zamieszkania, przez opinią zamierzyła postanowić: 1) Wyroki Niższych Sądowych mieysc, w zdarzeniu, kiedy zamieszkanie rozprawiającego się oddalone więcey 300 wiorst, i wartość sprawy nie przewyższa 500 rubli, objawiać mu w mieyscu jego zamieszkania, jeżeli ono w sam czas wyroku wiadome jest sądowi, sądzącemu sprawę. 2) Dla wykonania tego, mieysce sądowe, które sądziło sprawę, posyła do Sądu, albo do Policyi tego miasta lub Powiatu, gdzie się rozprawiający znayduje, kopią, na prostym papierze, swojego wyroku, która objawia się tey osobie, dla którey jest przysłana, ogolnym porządkiem, i wydaje się jey przy samém objawieniu wyroku, z uzyskaniem od niey wtenczasże należących do Skarbu pieniędzy za papier. Kiedy wartość poszukiwania przewyższa tę summę, do jakiey niższym sądom zostawiono rozstrzygać sprawy ostatecznie, wtedy niezadowolony z wyroku, może, po otrzymaniu wspomnioney kopii, oświadczyć niezadowolenie, w terminach i podług prawideł powszechnie na ten przedmiot postanowionych. 3) Mieysce objawiające, otrzymawszy podpiskę o niezadowoleniu i należące się w zakład prawney apellacyi pieniądze, wydaje od siebie świadectwo o wypełnieniu appellacyynego obrzędu i odsyła pieniądze do Podskarbstwa swojego miasta, dla przesłania do Urzędu Powszechney Opieki, a podpiskę do tego Sądu, który sądził sprawę, z opisaniem porządku, jakim objawiony wyrok i przyjęte niezadowolenie. Potém niezadowolonemu z wyroku zostawuje się prawo zaniesienia appellacyyney żałoby na powszechney osnowie. 4) Jeżeli przy otrzymaniu kopii wyroku nie znaydzie się, dla jakichbykolwiek to było przyczyn, na mieyscu zamieszkania tey osoby, dla którey ona przysłana, wtedy kopia ta zwraca się niezwłócznie do Sądu, który sądził sprawę, a ten w takiém zdarzeniu, albo kiedy przy samém rozstrzygnieniu obecne zamieszkanie rozprawiającego się będzie niewiadome, obowiązany dla wezwania jego uczynić publikatę, na osnowie art. 1881 Połącz. Pr. Cywil. (T. X.). Przez to rozporządzenie nie odeymuje się bynaymniey rozprawiającemu się prawo prosić o objawienie mu wyroku w mieyscu jego zamieszkania; ale prośba o to powinna bydź przysłana do Sądu, który sądził sprawę, nie poźniey, jak w przeciągu podwóynego wiorstowego terminu od dnia ostatniego wydrukowania wezwania w gazetach. W takiém zdarzeniu powinny bydź wypełnione, w całey zupełności, prawidła, w 2-gim i 3-cim artykułach tego postanowienia wyłożone; lecz jeśli takiey prośby zgoła przysłaney nie będzie, albo przysłana będzie po upłynieniu podwóynego wiorstowego terminu, wtedy mieysce sądowe jest obowiązane, w dopuszczeniu appellacyi i w wykonaniu wyroku swojego postępować podług powszechnych prawideł, na to postanowionych. 5) Dopuszczony tu wyjątek dla rozprawiających się, zamieszkałych daley jak 300 wiorst od mieysca wyroku, ale tylko w sprawach, stanowiących wartość isku nie więcey 500 rubli, w żadném zdarzeniu nie może odnosić się do sądów średniego stopnia, mających, podług art. 1954 Połącz. Pr. Cywil. (T. X.) prawo kończyć sprawy do dwóch tysięcy rubli bez appellacyi. Jego Cesarska Mość tę opinią Rady Państwa Naywyżey utwierdzić raczył i rozkazał wypełnić. (14-go Października 1835).

— Dnia 5-go teraźnieyszego Grudnia, odbyło się otwarcie Cesarskiey Szkoły Prawa, w Naywyższey Obecności Cesarza Pana i Ich Cesarskich Wysokości Wielkiego Xiążęcia Następcy Cesarzewicza i Wielkiego Xiążęcia MICHAŁA PAWŁOWICZA, PP. Ministrów i wielu znakomitszych Osób.

Otwarcie tey szkoły odbyło się w następującym sposobie:

Przybywszy do domu Cesarskiey Szkoły Prawa o godzinie pierwszey z południa, Cesarz Jegomość raczył weyśdź do sali, w którey zgromadzeni byli uczniowie, których Jego Cesarska Mość udarował Swém przemówieniem; a potym do Cerkwi Szkoły *), w którey Nauczyciel religii Jego Cesarskiey Wysokości Pana Wiel-

*) Cierkiew ta, zbudowana pod imieniem Sw. Wielkiey Męczenniey Katarzyny, poświęcona pamięci Matki Kuratora tego zakładu, Xiążęcia Piotra Oldenburskiego, Nayjaśnieyszey w Bogu spoczywającey Królowey Jeymości Wirtemberskiey, Wielkiey Xiężny KATARZYNY PAWŁOWNY, poświęco-

Императорскаго Высочества Государя Великаго Князя Наслѣдника Цесаревича, Протоіерей В. Б. *Бажановъ* совершилъ благодарственное молебствіе. По окончаніи онаго всѣ наставники и воспитатели, опредѣленные на службу въ Императорское Училище Правовѣдѣнія, имѣли счастіе быть представленными Его Императорскому Величеству Попечителемъ, Принцемъ Петромъ Ольденбургскимъ. За симъ Государь Императоръ, осмотрѣвъ классы, залы, библіотеку, спальни воспитанниковъ, больницу, удостоилъ Высочайшимъ присутствіемъ своимъ обѣдъ воспитанниковъ, и въ половинѣ 3-го часа пополудни, соизволилъ отбыть изъ Училища, сопровождаемый искренними благословеніями всѣхъ свидѣтелей сего торжества. (*Сѣв. П.*)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Пруссія.

Берлинъ, 24-го Декабря.

Съ Высочайшаго соизволенія Е. В. Короля, Принцъ *Вильгельмъ* братъ Государя нашего, торжественно объявилъ 15-го ч. с. м., что дочь Его, Принцесса *Марія Елисавета Катерина Викторія*, выходитъ за мужъ за Принца Гессенъ-Дармштадскаго *Карла.*

— Его Кор. Высоч. Принцъ *Кумберландскій* прибылъ изъ Брауншвейга въ здѣшнюю столицу. (*D. P.*)

— Его Высоч. Генералъ отъ Инфантеріи и Командующій Генералъ Гвардейскаго Корпуса, Герцогъ *Карлъ* Мекленбургъ-Стрелицкій, выѣхалъ въ Ней-Стрелицъ. (*A. P. S. Z.*)

Франція.

Парижъ, 16-го Декабря.

Баронъ Александръ *Гумбольдтъ*, третьяго дня ввечеру принятъ былъ Королемъ.

— Министръ-Резидентъ Швейцарскаго Союза нѣсколько уже дней часто занимается совѣщаніями съ Министромъ Иностранныхъ Дѣлъ.

— Въ это время прибыло уже въ Парижъ 379 Депутатовъ такъ, что въ совокупности не достаетъ только 80 Членовъ Палатъ.

— Въ сегоднешнемъ и вчерашнемъ засѣданіи Палаты Перовъ продолжался еще допросъ подсудимыхъ изъ Сентъ-Этьена, Арбоа и другихъ мѣстъ.

— Оффиціально назначенные для защиты *Фіески* и его соучастниковъ Адвокаты имѣли уже нѣсколько разъ съ ними свиданіе.

— Нѣкоторые журналы старались недавно распространить вѣсти, что Французское Правительство намѣрено очистить Анкону; но Министерская газета содержитъ сегодня слѣдующее: „Главный Командиръ обсерваціоннаго Корпуса, занимающаго Анкону возобновилъ на 1836 годъ всѣ подряды. Мы бы не имѣли нужды приводить сего извѣстія, еслибы не были увѣрены, что разошедшіеся въ Италіи слухи, о предстоящемъ очищеніи сего важнаго пункта, вымышлены.“

— Постоянно ходящій между Алжиромъ и Тулономъ пакетботъ, котораго въ послѣднемъ мѣстѣ ожидали 1-го Декабря, 8 сего м., еще не возвратился, а потому опасаются на счетъ судьбы его.

— *Клотъ-Бей* доставилъ Марсельскому Музею Натуральной Исторіи 87 птицъ и 3 ящика Египетскихъ насѣкомыхъ.

— Морозы 14 и 15 Ноября и выпавшій снѣгъ повредили во всемъ Провансѣ сборъ маслинъ.

— Извѣстія съ Испанской границы о судьбѣ Ст.-Себастіана все еще противорѣчатъ одно другому.

— *Messager* увѣдомляетъ: „По послѣднимъ извѣстіямъ съ театра войны, Карлисты въ числѣ 18,000 челов. занимаютъ линію отъ Аррониса до Естеллы, и отъ сего города до Манеры. Десять баталіоновъ Гвипускойскихъ, Кастильскихъ и Алавскихъ разставлены были отъ Лекумберри до Ст. Себастіана. 5-го сего мѣс. войска Королевы занимали города: Пуэнте-де-ла-Рейна, Ларрагу и Леринъ; сила ихъ на семъ пунктѣ простиралась до 16,000 пѣхоты и 1,200 конницы съ полною артиллеріею.

— Издержки за Апрѣльской процессъ считаютъ отъ 3—4 милліоновъ франковъ; поелику осужденные не въ состояніи уплатить оныхъ: то Великій Хранитель Печати въ слѣдующее засѣданіе потребуетъ отъ Палатъ чрезвычайнаго займа на расходы за содержаніе уголовныхъ преступниковъ въ текущемъ году.

— Между тѣмъ, какъ министерскія газеты не сообщаютъ никакихъ новыхъ извѣстій изъ Орана, *Temps* помѣщаетъ слѣдующее: Герцогъ *Орлеанскій*, слѣдуя внушеніямъ осторожности, предпринялъ путешествіе въ Африку, подъ видомъ осмотра Арміи. Прибытіе его произвело наилучшее дѣйствіе на войска наши, кои иногда чувствовали нужду укрѣпить союзъ съ

была 23-го Ноября сего года, Высокопреосвященнѣйшимъ Митрополитомъ Московскимъ Филаретомъ, соборнѣ. При семъ случаѣ, по окончаніи Божественной Литургіи, Законоучитель Бажановъ произнесъ рѣчь.

kiego Xiążęcia Następcy Cesarzewicza, Protojerey W. B. *Bażanow* odprawiał dziękczynne modły, po których ukończeniu wszyscy nauczyciele i uczniowie, przeznaczeni na służbę w Cesarskiey Szkole Prawa, mieli szczęście bydź przedstawianemi Nayjaśnieyszemu Cesarzowi Jegomości przez Kuratora, Xiążęcia Piotra Oldenburskiego. Potém Cesarz Jegomość, obeyrzawszy klassy, sale, bibliotekę, sypialnie uczniów, chorownią, udarował Naywyższą obecnością Swoją obiad uczniów, i o pół do 3-ciey z południa, raczył oddalić się ze Szkoły przeprodzany serdecznemi błogosławieństwy wszystkich świadków tego obchodu. (*P. P.*)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Prussy.

Berlin, dnia 24 Grudnia.

Za otrzymaném Naywyższém zezwoleniem N. Króla Jmci, J. K. W. Xiążę *Wilhelm*, brat Monarchy naszego, oświadczył uroczyście dnia 15-go b. m. w zamku Fischbach, iż Dostoyna córka jego, Xiężniczka *Marya Elżbieta Katarzyna Wiktorya* zaślubi się z Xięciem Hesko-Darmstadzkim *Karolem.*

— J. K. W. Xiąże *Cumberland* przybył z Brunświku do tuteyszey stolicy. (*Dz. P.*)

— Jego Wysokość Jenerał piechoty i Jenerał Dowodzący Korpusem Gwardyi, Xiążę *Karol* Meklemburško-Strelicki, wyjechał do Ney-Strelic. (*A. P. S. Z.*)

Francya.

Paryż, dnia 16 Grudnia.

Baron Alexander *Humboldt* zawczora wieczorem przyymowany był przez Króla.

— Minister-Rezydent Związku Szwaycarskiego, od kilku już dni, często się zaymuje konferencyami z Ministrem spraw zewnętrznych.

— Przybyło już do Paryża 379 Deputowanych, tak więc do zupełności niedostaje tylko 80 Członków Izb.

— Na wczorayszém i dzisieyszém posiedzeniu Izba Parów zaymowała się jeszcze examinami obwinionych z St. Etienne, Arbois i innych mieysc.

— Z urzędu wyznaczeni na obrońców *Fieschiego* i jego spólników adwokaci, kilka już razy z niemi rozmawiali.

— Niektóre dzienniki starały się nie dawno rozpuścić pogłoskę, że Rząd Francuzki ma zamiar wypróżnić Ankonę; ale ministeryalna gazeta dzisieysza zawiera, co następuje: „Wódz Naczelny Korpusu Obserwacyynego, zaymującego Ankonę, ponowił na rok 1836-ty wszystkie umowy na różne dostawy. Nie mieliśmy potrzeby ogłaszać tey wiadomości: byliśmy bowiem przekonani, że rozniesione we Włoszech pogłoski, o zbliżającém się opuszczeniu tego wojennego punktu, są zmyślone.”

— Statecznie chodzący między Algierem a Tulonem statek pocztowy, którego w ostatniém z tych mieysc oczekiwano na 1-szy Grudnia, 8-go tego miesiąca jeszcze nie powrócił, a ztąd lękano się już o jego losie.

— *Klot-Bey* przysłał do Muzeum Historyi Naturalney w Marsylii 87 ptaków i 3 pudełka owadów egiptskich.

— Mrozy 14-go i 15-go Listopada i śniegi spadłe w Prowancyi, uszkodziły drzewom oliwnym.

— Wiadomości od granic hiszpańskich o losie St.-Sebastianu zupełnie są sprzeczne.

— W *Messager* czytamy: „Podług ostatnich wiadomości z teatru woyny, Karoliści w liczbie 18,000 ludzi, zaymują linią od Arronisy do Estelli, i od tego miasta do Manery. Dziesięć batalionów Guipuskoyskich, Kastyliyskich i Alawskich rozstawione były od Lecumberi do St. Sebastian. Dnia 5 t. m. woyska Królowey zaymowały miasta. Puente-de-la-Reyna, Larragu i Lerin; siła ich w tym punkcie dochodziła 16,000 piechoty i 1,200 konnicy, z dostateczną artylleryą.

— Wydatki na sprawę kwietniową wyliczają od 3—4 milionów frank.; a że skazani nie są w stanie ich zapłacić: przeto Wielki Strażnik Pieczęci, na posiedzeniu nadchodzącém, będzie żądał od Izb nadzwyczayney pożyczki na wydatki utrzymania winowayców kryminalnych w bieżącym roku.

— W tymże czasie, kiedy ministeryalne gazety nie donoszą żadnych wiadomości z Oranu, *Temps* umieszcza, co następuje: „Xiąże *Orleański*, trzymając się uwag ostróżności, przedsięwziął podróż do Afryki, w celu przeglądu woyska. Przybycie jego sprawiło naylepsze wrażenie na woyskach naszych, które niekiedy doświadczały żądzy odnowienia związków rodzinnych. Xiąże

na została dnia 23 Listopada tego roku, przez Wysoce Nayprzewielebnieyszego Metropolitę Moskiewskiego Filareta, obrzędem pontyfikalnym. Potém Nauczyciel Religii Bażanow miał z tey okoliczności mowę.

своею родиною. Герцогъ выѣхалъ изъ Орана въ то самое время, какъ Маршалъ *Клозель* открылъ походъ противу Арабовъ. Корабль, на которомъ онъ возвращается во Францію, прибудетъ въ Тулонъ 18." Другія газеты сомнѣваются въ сихъ извѣстіяхъ.

17-го Декабря.

Испанскій Посланникъ третьяго дня, а Г-нъ *Дюпенъ* вчера приняты были Королемъ.

— Съ нѣкотораго времени примѣтно, что при замѣщеніи должностей по гражданской и военной службѣ наиболѣе опредѣляютъ сыновей и родственниковъ высшихъ государственныхъ чиновниковъ. Сей непотизмъ подаетъ оппозиціоннымъ газетамъ поводъ къ жесточайшимъ нападеніямъ на Министровъ и онѣ считаютъ это ужаснымъ, что, спустя пять лѣтъ послѣ Іюльской революціи, могло появиться сіе гибельное злоупотребленіе.

— Въ Гавръ прибылъ изъ Нью-Іорка пакетботъ *Рона*. Онъ оставилъ сей городъ 24-го Ноября и привозитъ оттуда довольно миролюбныя извѣстія. Нижеслѣдующее извлеченіе заимствовано изъ Нью-Іоркскаго журнала *of Commerce*: „Здѣсь распространено теперь общее мнѣніе, что Посольство Президента *Джаксона* сочинено будетъ въ такихъ выраженіяхъ, кои побудятъ Французовъ— подать руку дружбы. Онъ безъ сомнѣнія не станетъ болѣе упоминать о вознагражденіи, о уплатѣ коего обѣ націи уже согласились; но онъ устранитъ препятствія, кои при нынѣшнихъ обстоятельствахъ Францію заставляютъ не платить долга, дабы свѣтъ не подумалъ, что она побоялась угрозъ.

— Изъ Ст. Жанъ де Люцъ отъ 12-го пишутъ: „Бомбардированіе Ст. Себастіана вчера опять начато; мы вчера цѣлой день слышили пушечный громъ. Полагаютъ, что это гарнизонъ изъ Бильбао, доставившій 500 чел. въ подкрѣпленіе, между коими находится нѣсколько артиллеристовъ. (*A.P.S.Z.*)

— Швейцарскій Министръ-Резидентъ часто теперь занимается съ Г-мъ *Броли* совѣщаніями, какъ кажется, по поводу недоразумѣній съ Базельскимъ Кантономъ, о прекращеніи коихъ нельзя сомнѣваться.

— На здѣшней биржѣ говорили, что Франція приняла уже посредничество въ дѣлахъ Американскихъ.

— По донесеніямъ изъ Бреста, главный штабъ Адмирала *Макау* уже составленъ. Онъ состоять будетъ изъ одного Капитана фрегата Г-на *Форъ*, изъ Капитана корветы Г-на *Лартинъ* и одного Секретаря Г-на *Дюпона*.

— Близь Французскаго театра, женщины завели драку по слѣдующему поводу. Помѣщики, имѣющіе земли недалеко отъ Парижа, устроили огромную мызу, единственно съ тѣмъ, чтобы снабжать столицу неподдѣльнымъ молокомъ. Кромѣ главной продажи молока посрединѣ самаго города, разослали въ разныя части онаго опрятно одѣтыхъ молочницъ, продававшихъ свой товаръ въ кушинахъ чистыхъ и даже красивыхъ. Сія новость встрѣтила жестокое сопротивленіе со стороны старыхъ парижскихъ молочницъ, кои, можно сказать, жили водою, ибо онѣ безпрестанно подливали ее въ молоко. Новыя молочницы должны были на сей разъ уступить; вѣрно Полиція не дастъ ихъ впередъ въ обиду.

— По письму изъ Нью-Іорка число шаровъ, на которое каждая область имѣетъ право при выборѣ Президента, есть слѣдующее: Майна 10 шаровъ; Нью-Гамсширъ 7, Вермонтъ 1, Массахуссетсъ 14, Роде-Исландъ 4, Коннектикутъ 5, Нью-Іоркъ 42, Нью-Джерсей 8, Пенсильванія 30, Делавара 5, Мариландъ 10, Виргинія 23, Сѣверная Каролина 15, Южная Каролина 11, Георгія 11, Алабама 7, Миссиссипи 4, Луизіана 5, Тенесзе 15, Кентуки 15, Огіо 21, Индіана 9, Иллиноа 5, Миссури 4 шара. (*G. C.*)

18-го Декабря.

Маршалъ *Жераръ* вчера у Короля имѣлъ аудіенцію.

— *Journal des Débats* увѣдомляетъ: „Вчера по полудни въ 3 часа лишилась Франція, столь же великаго государственнаго мужа, какъ и Оратора, который вмѣстѣ былъ самымъ простодушнымъ и добродѣтельнѣйшимъ человѣкомъ. Г-нъ *Лене* скончался. Онъ былъ Президентомъ Палаты Депутатовъ и Министромъ въ прежнее правленіе и въ тоже время Перомъ и Членомъ Французской Академіи; род. въ Бордо 1767 года 11 Ноября. Викомтъ *Лене* съ давняго уже времени былъ боленъ и за мѣсяцъ предъ симъ не было никакой надежды къ его выздоровленію. Онъ не оставилъ дѣтей, но брата и двухъ племянниковъ, носящихъ его имя, изъ коихъ одинъ Капитаномъ корабля, а другой Французскимъ Консуломъ въ Ливерпулѣ.

— Въ прошедшую ночь, какъ слышно, умеръ также здѣсь Графъ *Редереръ*. (*A.P.S.Z.*)

— Между вещами, выставленными вмѣстѣ съ ад-

wyjechał z Oranu w tymże czasie, kiedy Marszałek *Clauzel* rozpoczął wyprawę przeciw Arabom. Okręt, na którym on powraca do Francyi, przybędzie do Tulonu 18-go."— Inne gazety powątpiewają o tych wiadomościach.

Dnia 17.

Poseł Hiszpański zawczora, a P. *Dupin* wczora przyymowani byli przez Króla.

— Od niejakiego czasu daje się dostrzegać, że przy osadzaniu obowiązków cywilnych i woyskowych, naywięcey przeznaczani są synowie i krewni wyższych urzędników Królestwa. Nepotyzm ten staje się gazetom oppozycyynym pobudką do ostrego powstawania na Ministrów, i okropnością to nazywają, że w pięć lat od rewolucyi lipcowey mogło się zjawić tak zgubne nadużycie.

— Do Havru przybył z Nowego-Yorku statek pocztowy *Rodan*, który z pomienionego miasta wypłynął 24 Listopada, i przywiózł ztamtąd pokojem tchnące nowiny. Poniżey tu umieszczony wyciąg, wzięty jest z gazety handlowey, w Nowym-Yorku wychodzącey: „Rozeszło się tu teraz powszechne zdanie, że Poselstwo Prezydenta *Jacksona* ułożone będzie w takich wyrazach, które pobudzą Francyą do podania ręki przyjaźni. Nie będzie on zapewne wspominał o wynagrodzeniach, o których wypłacie oba narody już się ugodziły; ale uprzątnie przeszkody, które przy teraznieyszych okolicznościach skłonią Francyą do niepłacenia długu, ażeby świat nie pomyślał, że się ulękła pogróżek.

— Z St. Jean de Luz pod 12-tym piszą: „Bombardowanie St. Sebastianu wczora znowu się zaczęło; wczora przez dzień cały słyszeliśmy strzelanie z dział. Takie jest mniemanie, że załoga z Bilbao podesłała 500 ludzi posiłku, pomiędzy którymi jest pewna liczba artyllerzystów." (*A.P.S.Z.*)

— Minister-Rezydent Szwaycarski, miewa teraz częste konferencye z Panem *Broglie*, dotyczące, jak się zdaje nieporozumień, zachodzących z Kantonem Bazyleyskim, o załatwieniu których wątpić nie można.

— Na giełdzie tuteyszey mówiono, że i Francya przyjęła już pośrzednictwo Anglii w sprawie Amerykańskiey.

— Według doniesień z Brestu, sztab główny Admirała *Mackau* został już urządzony. Składać się będzie z jednego kapitana fregatowego, Majora *Faure*, z kapitana korwetowego Pana *Lartigne* i z jednego sekretarza, Pana *Dupont*.

—Niedaleko *Theatre Français* przyszło w tych dniach do bitwy między kobietami, a to z następującego powodu. Właściciele ziemscy, posiadający swe grunta w bliskości Paryża, założyli ogromny folwark jedynie w tym zamiarze, ażeby opatrywać stolicę w mléko niefałszowane. Oprócz głównego składu mléka w samym śrzodku miasta, porozsyłano w różne strony tegoż, porządnie ubrane mleczarki, mające swóy towar w naczyniach czystych, a nawet ozdobnych. Ta nowość wywołała żywy opór ze strony dotychczasowych mleczarek paryzkich, które, że tak powiedzieć można, żyją z wody, ponieważ jey do mléka swego dolewać nie zaniedbują. Na ten raz nowe mléczarki ustąpić musiały. Sądzą, że policya stanie w ich obronie na przyszłość.

— Pewne pismo Nowo-Yorkskie w następujący sposób podaje wykaz głosów, jakie każdy stan ma prawo dawać na Prezydenta. I tak: Maina ma 10 głosów, New-Hampshire 7, Vermont 1, Massachussets 14, Rhode-Island 4, Connecticut 5, New-York 42, New-Jersey 8, Pensylwania 30, Delawara 5, Maryland 10, Wirginia 23, North-Carolina 15, South-Carolina 11, Georgia 11, Alabama 7, Missisipi 4, Luisiana 5, Tennessee 15, Kentucky 15, Ohio 21, Indiana 9, Illinois 5, Missouri 4 głosów. (*G. C.*)

Dnia 18.

Marszałek *Gérard* wczora miał u Króla audyencyą.

— *Dziennik Rozpraw* donosi: „Wczora o godzinie 3-ciey z południa utraciła Francya, równie wielkiego męża stanu, jak i mówcę, a który był człowiekiem pełnym prostoty i cnoty. Umarł P. *Lainé*. Był Prezydentem Izby Deputowanych i Ministrem za przeszłego Rządu, a razem Parem i Członkiem Akademii Francuzkiey; narodził się w Bordeaux 1767 roku Listopada 11-go dnia. Vice-Hrabia *Lainé* oddawna już chorował i przed miesiącem żadney już nie było nadziei wyzdrowienia. Nie zostawił dzieci, ale brata i dwóch synowców, jegoż imienia; jeden z nich jest kapitanem okrętowym, a drugi Konsulem Francuzkim w Liverpool.

— Mówią, że przeszłey nocy, umarł tu także Hrabia *Röderer*. (*A.P.S.Z.*)

— Między przedmiotami, złożonemi wraz z machiną.

скою машиною *Фіески*, въ залѣ Люксембургскаго Дворца, находятся также и орудія для ея употребленія, какъ то: Занавѣсъ для закрытія оной, уголь до половины сожженный для зажиганія пороху, палка съ ремнями, на концѣ коихъ привѣшены свинцовыя пули и пр. На машинѣ лежатъ 4 пули, изъ коихъ одна добыта изъ тѣла дѣвицы *Рампъ*, двѣ изъ плечей Г-на *Амори*, а одна изъ ноги Г-на *Шовена*. Въ углу находится тотъ сундукъ, котораго находка стоила столько хлопотъ; въ немъ нѣкоторыя бумаги, два плана Парижа и пр. Всѣ сіи вещи означены нумерами, а поелику сдѣланы на нихъ помѣтки въ тотъ самый день, какъ учинено злодѣйство: то вездѣ поставлено первое имя *Фіески* т. е. *Жерардъ*. Вообще находится 124 вещи, между коими артиллерійская машина, найденная въ Ст. Мартинскомъ каналѣ.

— Одна газета утверждаетъ, что Герцогъ *Орлеанскій* не будетъ находиться въ Оранѣ во время похода противу *Абдель-Кадера*; увѣряютъ даже, что онъ тотчасъ по обозрѣніи лагеря и войска сѣлъ на корабль и возвращается во Францію. О скорой женидьбѣ сего Принца расходятся опять вѣсти; но всѣ онѣ требуютъ подтвержденія.

— Графъ *Себастіани* имѣлъ на сихъ дняхъ нѣсколько разъ, съ Посломъ Сѣверной Америки при Лондонскомъ Дворѣ совѣщанія, кои, безъ сомнѣнія, касались посредничества Англіи въ распряхъ между Франціею и Соединенными Штатами.

— Главная сила *Абдель-Кадера* на берегахъ Трелата, состоящая изъ отборныхъ воиновъ содержитъ 70 000 конницы и отъ 2 до 3 тысячъ пѣхоты. Другой отрядъ, заключающій до 1,500 человѣкъ конницы, стоитъ на лѣвомъ крылѣ на 6 льэ въ юговосточную сторону. Два другіе, не столь большіе отряда содержащіе 2,000 конницы и 1 тысячу пѣхоты, растянуты на правомъ крылѣ между Сиди-Габибъ и Мостаганемъ. Кажется, что онъ въ Маскарѣ не оставилъ никакого резерва; но статься можетъ, что съ той стороны сего города собралось нѣсколько поколѣній, кои не вступятъ въ сраженіе на линіи. (*G. C.*)

20-го Декабря.

Е. В. Король третьяго дня принималъ Князя *Деказа*, Великаго Референдарія Палаты Перовъ, также и Сардинскаго Посланника.

— Третьяго дня, въ тезоименитство Его Величества Императора Всероссійскаго, Графъ *Паленъ* давалъ большой дипломатическій обѣдъ, на которомъ находились наши Министры, также Президентъ Палаты Перовъ и Г-нъ *Дюпенъ*, яко послѣдній Президентъ Палаты Депутатовъ. Вечеромъ домъ Посольства былъ иллюминованъ. Домъ Англійскаго Посла былъ также иллюминованъ.

— Князь *Таллейранъ* третьяго дня въ первый разъ выѣхалъ изъ дому, но съ большою осторожностію. Скорое движеніе для него вредно.

— Маршалъ *Сультъ* до исхода сего мѣсяца не возвратится въ столицу.

— Письмо изъ Тулона отъ 11-го сего мѣсяца доноситъ: „Вчера зашелъ сюда линѣйный корабль *Дюкесне*. Въ портѣ нашемъ сильное движеніе. Военные наши корабли, то приходятъ, то отходятъ; одни вооружаютъ, другіе починяютъ, а прочіе снабжаютъ матросами.

— Изъ Барцелоны пишутъ отъ 8-го ч. с. м., что *Мина*, проходя чрезъ Еспаррагвиру, велѣлъ схватить нѣсколько духовныхъ лицъ и членовъ Карлистовской Юнты и тотчасъ ихъ разстрѣлять.

— *Монитеръ* помѣстилъ длинную статью въ защиту доклада Графа *Порталиса* о злодѣйствѣ *Фіески*, противу нападеній *National* и другихъ журналовъ. (*D. P.*)

— 12-го числа, въ 9 часовъ утра, на улицѣ *Du Pont de fer*, въ домѣ одного книгопродавца, произошелъ пожаръ, котораго, не смотря на оказанную помощь прежде 3 часовъ потушить нельзя было. Между множествомъ книгъ сгорѣли сочиненія *Токевиля* и *Бомона* о Америкѣ, которыхъ объявлено было новое изданіе; но авторы отказались отъ всякой награды. Также сгорѣло до 500 экземпл. книги Генерала *Коллета Исторія Неаполя* и 1,500 экз. записокъ Князя *Мира* (*Godois*). Оба сіи послѣднія сочиненія напечатаны были иждивеніемъ книгопродавца *Лавока*; но наиболѣе пострадалъ книгопродавецъ *Дюмонъ*. Весь убытокъ считаютъ вообще до 500,000 франк. (*G. C.*)

— Одинъ изъ здѣшнихъ Естествоиспытателей сообщаетъ слѣдующія наблюденія надъ сросшимися Сіямскими близнецами. *Энгъ* и *Хангъ* родились въ Маѣ 1811 года въ небольшомъ селеніи на Сіамскомъ берегу, въ 20 миляхъ разстоянія отъ Банкока. Родители ихъ— Китайцы. *Энгъ* на правой сторонѣ, *Хангъ* на лѣвой; они чрезвычайно похожи другъ на друга, только *Энгъ* нѣсколько больше и крѣпче сложенъ; *Хангъ*, по видимому, любитъ прислоняться къ своему брату.

piekielną *Fieschiego* w sali pałacu Luxemburskiego, są także narzędzia, które do jey sporządzenia użyte były lub do jey użycia służyły. Temi są: firanka, zasłaniająca okno *Fieschiego*, od strony bulwarku; węgiel na poł spalony, użyty do zapalenia prochu; kiy z rzemieniami, których końce są opatrzone ołowianemi kulami i t. p. Na machinie leżą 4 kule, z których jednę wydobyto z ciała Panny *Remp*, dwie z ramienia Pana *Amoury*, a jednę z nogi Pana *Chauvin*. W kącie znayduje się ów kufer, którego wynalezienie tyle zabiegów kosztowało; są w nim niektóre papiery, dwa plany Paryża i t. d. Wszystkie te przedmioty są numerowane, a ponieważ położone na nich napisy są też same, jakie w dzień popełnioney zbrodni zrobiono, na wszystkich przeto jest nazwisko pierwotne *Fieschiego* czyli *Gérard*. W ogóle znayduje się sztuk 124, między któremi machina artylleryczna wydobyta z kanału St. Martin.

— Jedna z gazet utrzymuje, że Xiążę *Orleański* nie będzie obecnym na wyprawie przeciwko *Abdel-Kaderowi* w Oranie; zapewnia nawet, że zaraz po zwiedzeniu obozu i przeglądzie zebranego tam woyska, wsiadł na okręt i wraca do Francyi.— O bliskiém ożenieniu się tego Xięcia znowu rozchodzą się wieści. Wszystkie potrzebują potwierdzenia.

— Hr. Sebastiani miał w tych dniach kilkakrotne konferencye z Posłem Ameryki Północney przy Dworze Londyńskim. Nie można wątpić, że dotyczyły się pośrednictwa Anglii w nieporozumieniach między Francyą a Zjednoczonemi Stanami.

— Główna siła *Abdel-Kadera* nad brzegami Trelatu, składająca się z wyboru jego wojowników, liczy około 70,000 jazdy, a 2 do 3 tysięcy piechoty. Inny korpus, mający do 1,500 konnicy, stoi na jego lewém skrzydle, w odległości 6 lieu ku stronie południowo-wschodniey. Dwa inne, mniey liczne oddziały, liczące razem 2,000 jazdy i 1,000 piechoty, są rozłożone na prawém skrzydle, między Sidy-Habib a Mostaganem. Zdaje się, że w Mascara nie pozostawił żadney rezerwy; bydź jednak może, iż ztamtey strony tego miasta zgromadził kilka pokoleń, które nie występują do boju na przednich strażach. (*G. C*)

Dnia 20.

Król Jmć przyjął onegday wieczorem Xięcia *Decazes*, Wielkiego Referendarza Izby Parów, tudzież Ambassadora Sardyńskiego.

—Onegday, jako w rocznicę Wysokich imienin Nayjaśnieyszego Cesarza Jegomości Wszech-Rossyy, Hrabia *Pahlen* dał wielki obiad dyplomatyczny, na którym się także znaydowali Ministrowie nasi, oraz Prezes Izby Parów i Pan *Dupin*, jako ostatni Prezes Izby Deputowanych. Wieczorem pałac Poselstwa był wspaniale oświecony. Pałac Posła Angielskiego był również oświecony.

— Xiąże *Talleyrand* onegday pierwszy raz znowu wyjechał z mieszkania swego; lecz bardzo powoli; prędki bowiem ruch sprawia mu przykrość.

— Marszałek *Soult* nie przybędzie przed końcem b. m. do tuteyszey stolicy.

— List z Tulonu pod dniem 11 b. m. wyraża: „Wczora zawinął tu okręt liniowy *Duquesne*. Wielki ruch panuje ciągle w porcie naszym. Okręty wojenne przybywają i wypływają; jedne się uzbrajają, drugie naprawiają, a inne otrzymują potrzebną liczbę maytków.

— Donoszą z Barcellony pod dniem 8 b. m., iż *Mina*, przechodząc przez Esparraguirę, kazał kilku xięży oraz Członków Junty Karolistowskiey aresztować i natychmiast rozstrzelać.

— *Monitor* umieścił długi artykuł w obronie sprawozdania Hrabiego *Portalis* o zbrodni *Fieschiego* przeciw pociskom *National* i innych dzienników. (*D. P.*)

— Dnia 12 rano o godzinie 9tey przy ulicy *Dupont-de-fer* wybuchnął w domu pewnego księgarza pożar, którego, mimo dawanego ratunku, do godziny 3-ey z południa ugasić nie można było. Pomiędzy wielu innemi, spaliły się pisma PP. *Tocqueville* i *Beaumont* o Ameryce, których nowe wydanie już zapowiedziano, ale autorowie. zrzekli się wszelkiego za nie honorarium. Spaliło się także przeszło 500 exemplarzy dzieła Jenerała *Colletta* p. t. *Historya Neapolu*, i 1,500 exemplarzy Pamiętników Xięcia *Pokoju* (*Godois*). Te dwa ostatnie dzieła, były drukowane kosztem księgarza *Ladvocat*, ale naywięcey stracił księgarz *Dumont*. W ogólności liczą stratę na 500,000 franków. (*G.C.*)

— Jeden z tuteyszych Badaczów Natury udzielił postrzeżeń swoich nad zrosłemi Siamskiemi bliźniętami. *Eng* i *Chang* urodzili się w Maju 1811 roku w niewielkiey wiosce na pobrzeżu Siamskiém, o mil 20 od Bankoku. Rodzice ich, są Chińczycy. *Eng* z prawey strony, *Chang* z lewey; nadzwyczay podobni są do siebie, tylko że *Eng* nieco większy i mocnieyszego składu; *Chang*, jak się zdaje, lubi przytulać się do swego brata. — W czasie mego odwiedzania serca ich nie jedna-

При моемъ посѣщеніи сердца ихъ бились не одинаково; сердце *Ханга* билось сильнѣе сердца *Энгова*.— Ростомъ они 5 футовъ, стройны, и имѣютъ необыкновенно сильные мускулы.— Умственныя ихъ способности развиты до высокой степени. Они очень хорошо говорятъ по Англійски; за то почти совершенно забыли свой родной языкъ; и это очень понятно, потому, что они почти никогда не говорятъ между собою. Иногда только сдѣлаютъ они одинъ другому вопросъ,— но вотъ и все. Нѣсколько разъ два человѣка старались вдругъ разговаривать съ ними обоими; но это было сопряжено съ большими неудобствами. Обыкновенно оба они обращаются къ одному изъ говорящихъ съ ними, и вмѣстѣ ведутъ разговоръ. Они умѣютъ играть въ шашки; имъ предлагали играть другъ съ другомъ, но они отклонялись отъ того, говоря, что это было бы точно такъ же, какъ еслибъ правая рука играла съ лѣвой.— У нихъ совершенно одинаковые вкусы въ отношеніи къ пищѣ; что нравится одному, то нравится и другому. Это сходство вкуса распространяется даже на людей и на вещи, съ которыми они приходятъ въ соприкосновеніе. Они чувствуютъ голодъ и жажду въ одно время оба; въ одно время обоихъ ихъ клонитъ ко сну, и чтобъ разбудить обоихъ, нужно только дотронуться до одного изъ нихъ. Въ движеніяхъ ихъ господствуетъ совершенное согласіе; кажется, будто бы одна воля одушевляетъ ихъ, и самый внимательный наблюдатель не въ состояніи замѣтить, отъ кого произошло первоначальное побужденіе.— Ни отъ одного изъ нихъ не слыхали никогда ни одного гнѣвнаго звука, ни одного слова неудовольствія на другаго. Тотъ изъ нихъ, кто хочетъ сдѣлать какое нибудь движеніе или дѣйствіе, мгновенно повинуется своему внутреннему побужденію, не давая знать другому ни миною, ни словомъ,— и не смотря на то другой тотчасъ, безъ всякаго, даже самаго малѣйшаго замедленія, сообразуется съ намѣреніемъ своего брата. При нихъ говорили о томъ: можно ли посредствомъ операціи отдѣлить ихъ тѣла одно отъ другаго? но по видимому оказалось, что этого нельзя сдѣлать, не подвергая жизни ихъ очевидной опасности. Впрочемъ они объявили, что никогда не согласились бы на такую операцію, ежели бы даже ее можно было сдѣлать очень легко и безъ всякой опасности; ибо они не въ состояніи представить себѣ возможности жизни отдѣльной для каждаго изъ нихъ; и вообще не постигаютъ, какъ можно быть счастливу одинокимъ и независимымъ существованіемъ. (*Спб. В.*)

ko biły: serce *Changa* mocniey biło od serca *Enga*.— Wzrostu mają 5 stop, są kibitni i nadzwyczay mocne mają muskuły.— Umysłowe ich zdolności do wysokiego stopnia są rozwinione. Bardzo dobrze mówią po angielsku, ale za to całkiem prawie zapomnieli rodowitego języka; a to bardzo łatwo pojąć, dla tego, iż prawie nigdy z sobą nie rozmawiają. Niekiedy tylko jeden drugiemu robią zapytania i nic więcey. Kilka razy dwóch ludzi starało się rozmawiać z niemi razem z obudwóma; ale to było połączone z wielkiemi niedogodnościami. Pospolicie obadwa oni obracają się do jednego z rozmawiających z niemi. Umieją grać w szachy; chciano żeby oni grali z sobą, ale się od tego wymówili, wyrażając, że to byłoby właśnie tak samo, jak gdyby prawa ręka grała z lewą.— U nich prawie jednakie są smaki co do pokarmu; co się podoba jednemu, toż samo podoba się i drugiemu. Ta zgodność smaku rozciąga się nawet do ludzi i do rzeczy, z któremi się oni stykają. Głod i pragnienie czują w jednym czasie oba; w jednym czasie obu sen marzy, i żeby obudzić obudwu potrzeba tylko poruszyć jednego z nich. W poruszeniach ich zupełna zachowuje się zgodność i zdaje się, jak gdyby jedna wola ich ożywiała, a naypilnieyszy obserwator nie jest w stanie dostrzedz, od którego pochodziła pierwsza pobudka. Od żadnego z nich nie słyszano nigdy żadnego wyrazu gniewu, żadnego słowa niezadowolenia do drugiego. Ten z nich, który chce zrobić jakiekolwiek poruszenie albo czynność, w mgnieniu poddaje się wewnętrzney swey pobudce, nie dając poznać drugiemu, ani miną, ani słowem,— i pomimo to drugi wnet, bez żadney, choćby naymnieyszey zwłóki, stosuje się do zamiaru swego brata. Mówiono przy nich o tém: azaliby można było przez operacyą oddzielić ciała ich jedno od drugiego? ale okazało się podobno, że tego zrobić nie można, bez narażenia ich życia na widoczne niebezpieczeństwo. Zresztą oświadczyli oni, że nigdyby się na taką operacyą nie zgodzili, chociażby nawet można było wykonać ją z łatwością zupełną i bez żadnego niebezpieczeństwa: gdyż oni nie mogą sobie wystawić tego, żeby mogli żyć każdy z nich oddzielnie, i w ogólności nie poymują, jak może bydź szczęśliwym człowiek w samotnym i niezależącym bycie. (*G. S. P.*)

Швеція и Норвегія.

Стокгольмъ, 15-го Декабря.

Французскій Посолъ Графъ *Морне*, прибывшій 11-го ч. с. м, въ здѣшнюю столицу, имѣлъ вчера у Короля нашего аудіенцію.

— Совѣтъ Великаго Адмирала согласился на предложеніе Помѣщиковъ Вермландскихъ, относительно проведенія чугунной дороги между Ельмаре и озеромъ Венеръ, также канала отъ сего озера до озера Веттеръ. (*D. P.*)

Христіанія, 11-го Декабря.

Комитетъ, учрежденный для составленія проектовъ морской обороны Норвегіи, сдѣлалъ смѣту на 466,236 Species, ежегодно въ продолженіе 15 лѣтъ, если морское заведеніе будетъ особо устроено и заготовлено 4 фрегата, 4 корветы, 2 брига, 20 шкунъ, 8 до 19 пароходовъ, 120 канонерскихъ шлюповъ и 50 ялботовъ. Относительно мѣлкихъ судовъ, назначенныхъ для плаванія у береговъ, въ газетахъ нашихъ выставляютъ неудобство по причинѣ большаго числа людей, для сего требуемаго. Кореннымъ закономъ опредѣлено, что въ случаѣ войны, можетъ внѣ государства служить регулярное войско, но не милиція и земское ополченіе; въ разсужденіи же морской службы объ этомъ ограниченіи не подумали. И такъ если сухопутное войско удалится, а для большаго и малаго флота употреблено будетъ достаточное число вооруженныхъ людей: тогда на угрожаемыхъ пунктахъ не останется никакихъ сухопутныхъ защитниковъ. (*A.P.S.Z.*)

Szwecya i Norwegia.

Sztokolm, dnia 15 Grudnia.

Poseł Francuzki, Hrabia *Mornai*, który dnia 11 b. m. przybył do tuteyszey stolicy, miał wczora wstępne posłuchanie u Króla naszego.

— Urząd Wielkiego Admirała oświadczył się za propozycyą posiadaczy dóbr z Wermland względem zrobienia kolei żelazney między Hielmare a jeziorem Wener, oraz wykopania kanału od wspomnionego jeziora do jeziora Wetter. (*Dz. P.*)

Chrystyania, dnia 11 Grudnia.

Komitet ustanowiony do ułożenia projektów morskiey obrony Norwegii, zrobił wyliczenie na 466,236 specyesów, corocznie przez lat 15, jeżeli morski zakład będzie osobno urządzony, i przygotowane 4-ry fregaty, 4-ry korwety, 2 brygi, 20 kutrow, 8 do 19 statków parowych, 120 szalup kanonierskich i 50 yolów. Względem flotylli płaskich statków, do przybrzeżney żeglugi przeznaczonych, w gazetach naszych wystawują niedogodność z przyczyny wielkiey liczby ludzi, do tego potrzebney. Prawem zasadniczém postanowiono, że w zdarzeniu woyny, może zewnątrz Państwa służyć woysko regularne, ale nie milicya, i uzbrojenie ziemskie; co do morskiey służby o tém ograniczeniu nic nie powiedziano. A tak, jeżeli woysko lądowe oddali się, a do wielkiey i mnieyszey flotty użytą zostanie liczba dostateczna ludzi zbroynych; wtedy na punktach zagrożonych, nie pozostanie żadnych obrońców lądowych. (*A.P.S.Z.*)

Великобританія и Ирландія.

Лондонъ, 16-го Декабря.

Лордъ *Мельбурнъ* имѣлъ вчера совѣщанія съ Г-мъ *Пулеттомъ Томсономъ* и Г-мъ Эдуаромъ *Лейтонъ-Больверомъ*.

— Лордъ *Джонъ-Руссель* третьяго дня прибылъ сюда изъ Вобурнскаго аббатства.

— Линѣйный корабль *Мельвиль* о 74-пушкахъ, чрезъ нѣсколько дней отплываетъ отсюда съ Вице-Адмираломъ Сиръ Петромъ *Галькеттомъ*, который назначенъ Командиромъ Вестъ-Индскаго пристанища на мѣсто Сиръ Георга *Кокбурна*.

Wielka Brytania i Irlandya.

Londyn, dnia 16 Grudnia.

Lord *Melbourne* naradzał się wczora z Panem *Poulette Thomson* i Panem Edwardem *Lytton-Bulver*.

— Lord John *Russel* zawczora tu przybył z Opactwa Woburneńskiego.

— Liniowy okręt *Melville*, 74-działowy, za kilka dni wypłynie ztąd z Wice-Admirałem Sir Piotrem *Hallkett*, który przeznaczony jest na Dowódzcę Wschodnio Indyyskiey stacyi, na mieysce Sir Jerzego *Cockburn*.

— Здѣшній Мексиканскій Посланецъ Г-нъ *Гарро*, отставленъ своимъ Правительствомъ; на мѣсто его назначенъ *Санта-Марія*, находящійся нынѣ Уполномоченнымъ въ Мадритѣ; но сказываютъ, что онъ отъ помянутаго поста отказался.

— Новый Намѣстникъ Филиппинскихъ островов Генералъ *Торресъ* 22-го Апрѣля скончался.

— Завтра въ Вульвичѣ въ комнатахъ народнаго училища будетъ собраніе, для сочиненія прошенія въ Парламентъ о немедленномъ отмѣненіи въ арміи постыднаго тѣлеснаго наказанія.

—*Morning-Chronicle* утверждаетъ, что здоровье Англичанина Доктора *Бомона*, состоящаго въ числѣ Парижскихъ Апрѣльскихъ виновныхъ, въ нездоровой темницѣ такъ разстроено, что еслибъ онъ завтра и былъ освобожденъ: то къ выздоровленію его нѣтъ никакой надежды. Французы, безспорно, народъ чистоплотной; но Стъ-Пелажи у нихъ самая грязная тюрма.

— Лордъ *Креве*, недавно умершій въ Брюсселѣ, есть шестой Перъ, о кончинѣ коего въ теченіе мѣсяца объявляется; ибо кромѣ его въ сіе же время померли Герцогъ *Бофордскій*, Графъ *Шарлевильскій*, Лордъ *Гартландъ*, Лордъ *Вардъ* и Лордъ *Вернонъ*.

— Капитанъ *Бенкей*, какъ слышно отправляется опять въ путешествіе для открытій на великомъ Океанѣ.

—Въ развалинахъ Гатфильдъ-Гоузскаго Дворца найдено нѣсколько костей нещастной Маркизы *Салисбури*, также часы, запястье и перстень, кои покойница обыкновенно носила; равно какъ и остатки ея собачки. Поиски еще продолжаются.

— Полагаютъ, что нынѣшній Баронъ *Лагосъ*, что прежде Г. І. *да Сильва*, назначенъ на мѣсто Г-на *Карбонелля* здѣшнимъ Агентомъ Финансовъ Португаліи.

— Баронъ *Таберъ* въ Субботу возвратился на матерую землю.

— Законодательное собраніе Ріо-Жанейро приняло законъ для улучшенія монеты, коему не достаетъ только утвержденія со стороны Императора. (*A. P. S. Z.*)

— Одинъ изъ знаменитѣйшихъ Англійскихъ врачей Докторъ *Варренъ*, на сихъ дняхъ скончался на 58 году своей жизни.

— Подъ начальствомъ Г-на *Юнга*, Члена Парламента, происходятъ собранія многихъ особъ, старающихся устроить домъ призрѣнія Офицеровъ и матросовъ, служившихъ въ торговой морской службѣ. Постановлено составить на сей предметъ денежный сборъ съ особъ, пользующихся торговыми выгодами и весьма много уже подписалось изъ тѣхъ, кои отправляютъ морскую торговлю посредствомъ Лондонскаго порта. (*G. C.*)

17-го Декабря.

Въ собраніи городскаго Совѣта 14-го с. м., прочитанъ въ 1-й разъ (не безъ сопротивленія) биль, предоставляющій каждому иностранцу, хотя бы онъ и не принялъ подданства, права гражданства и привилегіи города Лондона. (*D. P.*)

— Вчера по полудни въ Иностранномъ Департаментѣ два съ съ полов. часа продолжался Кабинетный Совѣтъ, въ коемъ засѣдали Лорды: *Мельбурнъ, Джонъ Руссель, Пальмерстонъ, Гленельгъ, Минто, Голландъ* и *Говикъ* и Г г. *Спрингъ Рейсъ* и *Пулетъ Томсонъ*.

— *Courrier* надѣется скоро увѣдомить, что посредство Англіи въ ссорѣ между Франціею и Соединенными Штатами принято. (*A.P.S.Z.*)

Нидерланды.

Гага, 17-го Декабря.

Е. Кор. Высоч. Принцъ Оранскій выѣхалъ изъ Тильбурга въ крѣпость Герцогенбушъ, куда также переведена и главная квартира арміи.

— Первая Палата Генеральныхъ Штатовъ приняла вчера проектъ закона относительно уплаты въ концѣ сего мѣсяца недоимочныхъ сборовъ.

— Министръ Иностранныхъ Дѣлъ Баронъ *Ферштолкъ*, давалъ вчера Дипломатическому Корпусу большой обѣдъ.

18-го Декабря.

Въ будущую Субботу при Дворѣ будетъ обѣдъ, на который приглашены всѣ Члены Генеральныхъ Штатовъ. (*A.P.S.Z.*)

Германія.

Карлсруге, 19-го Декабря.

Ея Высоч. Маркграфиня, супруга *Вильгельма* Баденскаго, вчера ввечеру въ 8 часовъ, къ величайшей радости всего Великогерцогскаго, Дома, счастливо разрѣшилась Принцессою.

Киль, 19-го Декабря.

Въ прошедшую ночь поутру въ 3 часа было у насъ здѣсь съ громомъ и молніею наводненіе отъ бури, какого никто не припомнитъ. Оно произвело во всѣхъ низменныхъ частяхъ города и его окрестно-

— Tuteyszy Mexykański Posłannik P. *Garro*, przez Rząd swóy został uwolniony; na jego mieysce naznaczony jest *Santa-Maria*, będący teraz Pełnomocnikiem w Madrycie; ale powiadają, że się od tego mieysca wymówił.

— Nowy Namiestnik wysp Filippińskich, Jenerał *Torres*, umarł 22 Kwietnia.

— Jutro w Woolwich w salonach Szkoły narodowey, będzie zgromadzenie, dla ułożenia prośby do Parlamentu, o niezwłóczne zniesienie w woysku hańbiącey kary cielesney.

— *Morning-Chronicle* utrzymuje, że zdrowie Anglika Doktora *Beaumont*, będącego w liczbie sprawców zamieszek kwietniowych w Paryżu, w więzieniu niezdrowém tak zruynowaném zostało, iż jeśliby jutro był uwolniony, ozdrowienia jego nie byłoby żadney nadziei. Francuzi są, zapewne, narodem ochędóżnym; ale więzienie St. Pelagie, jest u nich naynieoprzątnieysze.

— Lord *Créwe*, nie dawno zmarły w Bruxelli, jest szóstym Parem, o którego śmierci w przeciągu jednego miesiąca donoszą; oprócz niego bowiem w tymże czasie umarli Xiążę *Beauford*, Hrabia *Charleville*, Lord *Hartland*, Lord *Ward* i Lord *Vernon*.

— Kapitan *Benkey*, jak słychać wyjeżdża znowu w podróż dla odkryć na Oceanie wielkim.

— W rozwalinach Hatfield-House, znaleziono kilka kości nieszczęśliwey Margrabiny *Salisbury*, także zegarek, branzoletkę i pierścień, która zmarła zwyczaynie nosiła; takoż kilka szczątków jey pieska. Szukania jeszcze się odbywają.

— Utrzymują, że teraźnieyszy Baron *Lagos*, dawnieyszy H. J. *da Silva*, mianowany jest na mieysce Pana *Carbonell* finansowym u nas ajentem Portugalii.

— Baron *Haber* w sobotę na ląd z powrótem wyjechał.

— Zgromadzenie prawodawcze w *Rio-Janeiro* przyjęło prawo względem ulepszenia monety, któremu nie dostaje tylko utwierdzenia Cesarskiego. (*A.P.S.Z.*)

— Jeden z nayznakomitszych Lekarzy Angielskich, Doktor *Warren*, umarł w tych dniach, przeżywszy lat 58.

— Pod przewodnictwem Pana *Young*, Członka Parlamentu, odbywają się tymczasowe zgromadzenia wielu osób, pragnących założyć dom przytułku dla oficerów i maytków, którzy w handlowey marynarce angielskiey służyli. Zgodzono się, że należy utworzyć na ten cel składkę, od osób ciągnących korzyści handlowe, jakoż podpisało się już bardzo wielu z tych, którzy mają udział w handlu morskim, przez port londyński prowadzonym. (*G. C.*)

Dnia 17.

Na zgromadzeniu Rady mieyskiey londyńskiey d. 14-go b. m. przeczytano (nie bez oporu) pierwszy raz bil, nadający wszelkie prawa obywatelskie i przywileje miasta Londynu każdemu cudzoziemcowi, chociażby nawet nie był naturalizowanym. (*Dz.P.*)

— Wczora po południu w Departamencie Spraw Zagranicznych przez dwie godziny trwała Rada Gabinetowa, na któréy znaydowali się Lordowie *Melbourne*, *John Russel*, *Palmerston*, *Glenelg*, *Minto*, *Holland* i *Howick*, tudzież Parowie: *Spring-Rice* i *Poulett Thomson*.

— *Courrier*, spodziewa się, że rychło będzie mógł uwiadomić, iż pośrzednictwo Anglii w sporze między Francyą a Stanami Zjednoczonemi przyjęte zostało. (*A.P.S.Z.*)

Niderlandy.

Haga, dnia 17 Grudnia.

Jego Królewska Wysokość Xiążę Oranii wyjechał z Tilburga do twierdzy Herzogenbusch, dokąd też przeniesioną została i główna kwatera woyska.

— Pierwsza Izba Stanow Jeneralnych, przyjęła wczora projekt do prawa, względem wypłaty w końcu tego miesiąca remanentów poborowych.

— Minister Spraw Zewnętrznych Baron *Verstolk* dawał wczora wielki obiad dla Korpusu Dyplomatycznego.

Dnia 18.

W przyszłą sobotę będzie u Dworu obiad, na który zaproszeni są wszyscy Członkowie Stanów Jeneralnych. (*A.P.S.Z.*)

Niemcy.

Karlsruhe, dnia 19 Grudnia.

Jey Wysokość Margrabina, małżonka *Wilhelma* Badeńskiego, wczora o godzinie 8 mey wieczorem, z wielkiém uradowaniem całego domu Wielko-Xiążęcego, szczęśliwie powiła córkę.

Kiel, dnia 19 Grudnia.

Przeszłey nocy zrana o godzinie 3-ciey, była u nas z grzmotem i piorunami wielka ulewa i z niey powódź, jakiey nikt nie pamięta. We wszystkich niższych częściach miasta i jego okolicach zrządziła ona wielkie

стяхъ значительное опустошенiе. Дома, амбары, огороды, кои никогда половодья не знали, стояли подъ водою. Чѣмъ нечаяннѣе и скоропостижнѣе произошелъ сей приливъ, тѣмъ больше убытокъ, который можетъ только быть исчисленъ, когда спадетъ вода. — Различные соляные и хлѣбные магазины и кладовыя съ товарами наполнены водою; съ пристани унесло одинъ корабль; словомъ вездѣ причинено много вреда. (*A.P.S.Z*)

— *Шварцбургъ-Зондерсгаузенъ* *) Декретъ нашего Князя отъ 20-го Ноября содержитъ, относительно гражданскаго состоянiя Евреевъ, слѣдующiя распоряженiя. — 1) Вообще ни одинъ чужеземный Еврей не будетъ принятъ въ число подданныхъ. — 2) Ни одному Еврею не позволено будетъ торговать, кромѣ тѣхъ, коимъ предоставлено уже сiе право.— 3) Впредь позволено будетъ торговать одному только человѣку въ торговомъ семействѣ. — 4) Прочiя дѣти должны избрать себѣ другой родъ жизни; по крайней мѣрѣ въ Моемъ государствѣ не будутъ онѣ имѣть позволенiя заниматься торговлею. — 5) Напротивъ того всѣмъ Евреямъ позволяется, по общепринятому порядку, обучаться ремесламъ, заниматься художествами и земледѣлiемъ и всѣми работами, какъ скоро особенныя привиллегiи, и другiя важныя обстоятельства не препятствуютъ ихъ водворенiю. — 6) И потому ремесленныя сословiя не должны исключать ихъ подъ предлогомъ религiи. — 7) Евреи, занимающiеся торгами, или какимъ либо промысломъ безъ позволенiя власти, принуждаемы будутъ содержать себя трудами рукъ своихъ — 8) Тѣмъ изъ нихъ, кои не могутъ доказать, что они имѣютъ столько, сколько необходимо нужно на содержанiе себя, жены и дѣтей, не позволено будетъ жениться. — 9) Всего же болѣе возбраняется имъ, кромѣ тѣхъ, коимъ уже позволено, занимать подъ залогъ малыя суммы за порукою, или подъ росписки и торговать скотомъ и ветошью. Евреямъ не запрещается наставлять дѣтей своихъ въ своей религiи; однакожъ желательно, чтобы онѣ воспитывались, въ общественныхъ заведенiяхъ: ибо собственная польза ихъ того требуетъ, чтобы юношество ихъ не находилось на низшей степени просвѣщенiя въ сравненiи съ христiянскимъ, чрезъ обращенiе съ коимъ Евреи скорѣе достигнутъ сей цѣли, а уклоняясь отъ христiянъ, они даютъ только поводъ къ взаимной ненависти и народнымъ предрасудкамъ. (*D. P.*)

Бельгiя.

Брюссель, 17-го Декабря.

Вчера въ день рожденiя Короля отправлено было въ Ст. Гедульской Церкви молебствiе. Въ присутствiи Королевы Архiепископъ Мехельнскiй совершалъ Литургiю. Академiя Наукъ имѣла торжественное собранiе; Баронъ *Стассартъ*, Г-нъ *Кветелетъ*, Г-нъ *Рейффенбергъ* и Г-нъ *Коше* читали рѣчи и многiя были разданы награды.

— Королева недавно выписала изъ Парижа ящикъ съ платьями, шалями и пр., который между Монсомъ и Валансьеномъ пропалъ. Спустя нѣсколько дней, примѣтили въ деревнѣ дѣвушку въ кашемирской шали цѣною въ 15,000 фран. хотя она ходила въ деревянныхъ башмакахъ. Эта дѣвушка нашла ящикъ и по требованiю все возвратила. (*A.P.S.Z.*)

Испанiя.

Мадритъ, 9-го Декабря.

Здѣсь вообще думаютъ, что Парижскiй Кабинетъ сначала не былъ расположенъ къ *Мендизабалю*, и что Посолъ Французскiй имѣлъ сообразныя тому предписанiя. Однакожъ перемѣнили сiю политику, которая могла бы причинить несогласiе между Англiею и Французскимъ Правительствомъ. (*G. C.*)

— Придворная газета объявляетъ, что Генералъ *Алава* наименованъ Посланникомъ въ Парижъ. Таже газета опровергаетъ сообщенныя вчера догадки газеты *Эхо*, по коимъ можно заключать, будто бы Французскiй Посланникъ Графъ *Реневаль*, отсюда уѣдетъ.

— Королевскимъ декретомъ Баронъ Лiонель *Ротшильдъ* въ награду услугъ, оказанныхъ имъ въ Конституцiонномъ дѣлѣ Испанiи, пожалованъ Коммандоромъ ордена *Изабеллы* Католической.

— Въ приватной корреспонденцiи журнала *des Débats* изъ Мадрита отъ 9-го Декабря сообщено: „Генералы *Алмодоваръ* и *Алава* сегодня въ 5 часовъ

*) *Сiе Княжество заключаетъ 16½ кв. миль, 45 тысячъ жителей въ 5 городахъ и 90 мѣстечкахъ и деревняхъ и доставляетъ 200 тысячъ талеровъ дохода.*

zniszczenie. Domy, śpichrze, ogrody, do których nigdy nie dochodziła powódź, zupełnie były pod wodą. Im niespodzianiey i gwałtowniey zrobił się ten wylew, tym większe były szkody, które mogą bydź tylko obliczone, kiedy opadną wody. Różne magazyny z solą, zbożem i składy z towarami wodą są napełnione; z przystani wyniosło 1 okręt; słowem mnóztwo wszędzie szkody. (*A.P.S.Z.*)

— *Schwarzburg-Sondershausen* *). — Dekret naszego Xięcia z dnia 20-go Listopada, zawiéra następujące rozporządzenia, tyczące się cywilnego stanu Izraelitów.—1) W ogólności, żaden obcy Izraelita nie może bydź przyjętym za poddanego.— 2) Żadnemu Izraelicie, nie może bydź wydane pozwolenie na prowadzenie handlu, nad liczbę tych, którym dotąd udzielone już zostało. — 3) Na przyszłość pozwolono będzie tylko jednemu Członkowi z familii Izraelskich, utrzymujących się dotąd z handlu, poświęcić się temu przemysłowi. — 4) Inne dzieci powinny obrać odmienny sposób utrzymania życia; a przynaymniey w mojém Państwie, nie może im bydź udzielone pozwolenie prowadzenia handlu. — 5) Przeciwnie, wolno będzie wszystkim Izraelitom, skoro poddadzą się zwyczaynym przepisom, uczyć się rzemiosł, oddadź się sztukom i rolnictwu, i wykonywać wszystkie zatrudnienia, jeżeli szczególne przywileje przywiązane do pewnych mieysc, i inne ważne okoliczności, nie sprzeciwiają się ich osiedleniu. — 6) Dla tego korporacye rzemiosłowe, nie mogą im odmawiać przyjęcia pod pozorem religii. — 7) Izraelici, bez upoważnienia utrzymujący się z handlu, lub z inney jakiey professyi, któraby mogła wystarczyć na ich utrzymanie, mają bydź zmuszeni do pracy ręczney. — 8) Ci między nimi, którzy nie mogą udowodnić, że oprócz własnego utrzymania, posiadają tyle, iż mogą wyżywić żonę i dzieci, nie mogą bydź upoważnieni do zawierania związków małżeńskich. — 9) Nadewszystko, nie będzie wolno żadnemu Izraelicie oprócz tych, którzy mają pozwolenie, pożyczać na zastaw małych summ z ręki do ręki, lub na rewersa, nie mogą także prowadzić handlu bydłem i t. d. — Nie zabrania się Izraelitom uczyć oddzielnie swoich dzieci religii Jednak rzeczą jest pożądaną, ażeby się więcey nie wyłączali od nauk, dawanych w zakładach publicznych; gdyż własnym ich jest interessem, żeby ich młodzież nie stała na niższym stopniu oświecenia od młodzieży chrześciańskiey. Izraelici, obcując z nią, prędzey, łatwiey i pewniey dopną tego celu, niż przez odłączenie się, które zrodziło wzajemną odrazę, i przesądy narodowe dotąd trwające. (*G. C.*)

Belgia.

Bruxella, 17go Grudnia.

Wczora, jako w rocznicę narodzin Królewskich, w kościele S. Guduli, odprawione było nabożeństwo. W obecności Królowey Arcybiskup Mechliński mszą celebrował. Akademia umiejętności miała publiczne posiedzenie, Baron *Stassart*, Pan *Quetelet*, P. *Reyfenberg* i P. *Cauchy*, czytali rozprawy i wiele nagrod zostało rozdanych.

— Królowa niedawno sprowadziła z Paryża pak z sukniami, szalami i t. d., który między Mons i Valenciennes zginął. W kilka dni postrzeżono na wsi dziewczynę w kaszemirowym szalu, wartości 15,000 fran., chociaż chodziła w drewnianych trzewikach. Paczek ten znalazła ta dziewczyna, i za uczynionem do niey zapotrzebowaniem, wszystko oddała. (*A.P.S.Z.*)

Hiszpania.

Madryt, dnia 9 Grudnia.

Sądzą tu dosyć powszechnie, że Gabinet Paryzki nie był w początkach przychylnym Panu *Mendizabal*, i że Poseł Francuzki miał stosowne ku temu zlecenia. Odstąpiono przecięż tey polityki, któraby była w końcu do nieporozumień z Anglią Rząd Francuzki doprowadziła. (*G. C.*)

— Gazeta Nadworna obwieszcza, że Jenerał *Alava* mianowany na Posła do Paryża. Taż gazeta zbija ogłoszone wczora domysły dziennika *Echo*, z których można dostrzegać, że Poseł Francuzki, Hrabia *Rayneval*, ztąd wyjedzie.

— Przez postanowienie Królewskie, Baron Lionel *Rotschild* w nagrodę usług, uczynionych przezeń w konstytucyyney sprawie Hiszpanii, mianowany Kawalerem orderu *Izabelli Katoliczki*.

— W prywatney korrespondencyi *Dziennika Rozpraw* z Madrytu pod 9-tym Grudnia udzielono: „Jenerałowie *Almodovar* i *Alava* dzisia o godzinie 5 zrana wyjechali

*) *Xięztwo to zawiera 16½ mil kwadratowych, 45,000 mieszkańców w 5-ciu miastach, 90-ciu miasteczkach i wioskach, czyni dochodu 200,000 talarow.*

поутру уѣхали въ Бривіеску, гдѣ хотятъ они съ Генералами *Кордовою* и *Эвансомъ* сдѣлать планъ къ нападенію на непріятеля на всѣхъ линіяхъ. О семъ путешествіи Военнаго Министра распущено столь много нелѣпыхъ вѣстей, что придворная газета о путешествіи Графа *Алмадовара* помѣщаетъ особую статью, коею опровергаются всѣ злонамѣренныя внушенія и смѣшныя догадки. — Министерство въ твердомъ своемъ намѣреніи, окончить войну, подкрѣпляется нѣкоторыми провинціями, между коими отличаются патріотическою ревностію и военнымъ духомъ Гренада и Андалузія. — Въ полночь чрезвычайные курьеры разосланы будутъ во всѣ провинціи. Депеши, съ ними отправляемыя, будутъ началомъ обширнаго и Гг. *Альмодоваромъ* и *Мендизабалемъ* обдуманнаго плана военныхъ дѣйствій. Онѣ содержатъ приказъ Генералъ-Капитанамъ, коимъ повелѣно немедлѣнно стянуть всѣ свои войска на Сѣверъ. Изъ донесеній провинціональныхъ вѣдомствъ къ Правительству явствуетъ, что къ 12 Генварю 15,000 чел. совершенно вооружены будутъ. Они соберутся въ Сантандерѣ; потомъ между Валладолидомъ и Бургосомъ соберется одинъ корпусъ до 15,000, а другой въ Каталоніи до 10,000 человѣкъ — Чрезвычайный курьеръ прибылъ сегодня сюда съ извѣстіемъ о блистательной побѣдѣ нашихъ войскъ при Тарагонѣ. Около 400 Карлистовъ взято въ плѣнъ."

— По возвращеніи въ собраніе Депутаціи Палаты Прокурадоровъ, представившей Королевѣ адрессъ въ отвѣтъ на тронную рѣчь, Президентъ объявилъ Палатѣ, что Королева приняла адрессъ съ благоволеніемъ; при чемъ присовокупилъ, что занятія Коммиссіи назначенной для разсмотрѣнія закона о выборахъ окончены. (*A.P.S.Z.*)

Турція.

Константинополь, 18-го Ноября.

Греческій Патріархъ *Григорій* прибылъ сюда изъ Сереса и сдѣлалъ уже посѣщеніе *Рейсъ-Ефенди* и Великому Визирю. Въ арсеналѣ вооруженіе новыхъ военныхъ кораблей производится съ величайшею дѣятельностію. На политическомъ горизонтѣ нынѣ все спокойно. Греческіе подданные жалуются на чрезвычайную жестокость, съ которою Правительство съ ними поступаетъ; большая часть изъ нихъ согласны платить подать и признавать себя подданными Порты. Здоровье Франковъ нѣсколько поправилось. По послѣднему бюллетеню изъ Греческаго госпиталя показано только 27 чумныхъ больныхъ, изъ коихъ 11 умерло. Россійская корвета *Пендераклія*, стоявшая прежде въ заливѣ Буюкдерскомъ, смѣнена военнымъ бригомъ *Ахиллесъ*.

Бѣлградъ, 7-го Декабря.

Сюда ожидаютъ на будущей недѣлѣ Князя *Милоша*, въ честь коего будутъ сдѣланы разныя празднества. Врочемъ кажется достовѣрно, что Князь *Милошъ* въ теченіи 1836 года посѣтитъ Вѣну. (*A.P.S.Z.*)

Букарестъ, 4-го Декабря.

Изъ Виддина пишутъ, что въ Сербіи ожидаютъ ежедневно обнародованія Манифеста, опредѣляющаго образъ правленія сего Княжества. (*D. P.*)

Смирна, 16-го Ноября.

Греческій бригъ *Нельсонъ*, Капитанъ *Панироли*, захвативъ Пиратскій корабль, снаряженный въ Самосъ, отвелъ оный въ Аѳины. Послѣ сего *Нельсонъ* крейсировалъ на Салоникскихъ водахъ.— Прибывшій изъ Константинополя пароходъ *Полумѣсяцъ* зашелъ сюда со многими Турками и Райями и мы увѣрены, что Султанъ не будетъ болѣе препятствовать сообщеніямъ посредствомъ пароходовъ сего города съ столицею. Представленія Европейскихъ Министровъ кажется подкрѣпили только желанія Султана. (*A.P.S.Z.*)

Австрія.

Вѣна, 15-го Декабря.

Вѣнскія вѣдомости содержатъ слѣдующее: „Всеобщее удивленіе возбуждаетъ и заслуживаетъ постройка монастырскаго зданія въ Клостернейбургѣ, нынѣ продолжаемая. Прошло уже сто лѣтъ, какъ тогдашній Настоятель и Прелатъ Клостернейбургскаго монастыря, Эрнстъ *Пергеръ*, 25 Мая 1730 года положилъ основаніе сему великолѣпному зданію, которое по плану должно бы составлять четвероугольникъ, простирающійся съ Сѣверозапада на Юговостокъ, съ четырьмя дворами. Уже 83 года, какъ сія постройка совершенно прервана, пока напослѣдокъ она возобновлена въ прошедшемъ году, нынѣшнимъ почтеннымъ Настоятелемъ Яковомъ *Руттенштокомъ*; однакожъ не вполнѣ, чтобы по крайней мѣрѣ достроить юговосточную четверть. Въ ней будетъ въ италіанскомъ вкусѣ огромная лѣтняя зала, украшенная мраморами, столбами съ широкими каменными лѣсницами, которымъ подобныхъ едва ли можно найти въ Германіи и Австріи. (*A.P.S.Z.*)

do Brivijesco, gdzie mają z Jenerałami *Kordową* i *Evansem* ułożyć plan uderzenia na nieprzyjaciela na wszystkich punktach. O tey podróży Ministra woyny rozpuszczono tyle niedorzecznych pogłosek, że Gazeta Nadworna o podróży Hrabiego *Almodavar* osobny umieściła artykuł, w którym zbija wszystkie złośliwe wrażenia i zmyślone domysły. Ministerium w stałém postanowieniu, ukończenia woyny, zasilane jest przez niektóre prowincye, między któremi odznaczają się patryotyczną gorliwością i wojennym duchem Grenada i Andaluzya. O północy nadzwyczayne gońcy będą rozesłani do wszystkich prowincyy. Depesze przez nich wysyłane są początkiem rozległego przez PP. *Almodavara* i *Mendizabal*, ułożonego planu działań wojennych. Zawierają one rozkaz do Kapitanów Jeneralnych, ażeby niezwłócznie wszystkie swe woyska ściągnęli na Północ. Z doniesień władz prowincyonalnych okazuje się, że do 12-go Stycznia 15,000 ludzi zupełnie uzbrojonych będzie. Zbiorą się oni w Santander, potém między Valladolid a Burgos zbierze się jeden korpus do 15,000 ludzi, a drugi w Katalonii do 10,000 ludzi.— Goniec nadzwyczayny przybył tu dzisia z doniesieniem o świetném zwycięztwie woysk naszych pod Tarragoną. Około 4,000 Karolistów wzięto w niewolę.

— Za powrótem do zgromadzenia Deputacyy Izby Prokuradorów, która złożyła Królowey adress z odpowiedzią na mowę z tronu, Prezydent oświadczył Izbie, że Królowa przyjęła adress z uprzeymością; dodał przytém, iż prace Kommissyi, wyznaczoney do rozpatrzenia prawa o wyborach, już są ukończone. (*A.P.S.Z.*)

Turcya.

Konstantynopol, dnia 18 Listopada.

Patryarcha Grecki *Grzegorz* przybył tu z Seres i był już z odwiedzeniem u *Reiss-Effendego* i Wielkiego Wezyra. Uzbrajanie nowych wojennych okrętów uskutecznia się z wielką czynnością. Na horyzoncie politycznym zupełna spokoyność. Greccy poddani użalają się na niezwyczayne okrucieństwo, jakiego Rząd względem nich używa; wielka z nich część zgadza się płacić podatki i widzieć siebie poddanemi Porty. Stan zdrowia Franków nieco się poprawił. Podług ostatniego dziennego doniesienia ze szpitalu Greckiego, było tylko 27 czumą złożonych, z tych 11 umarło. Rossyyska korweta *Penderaklia*, która stała dotąd w zatoce Bujukderskiey, zmienioną została przez okręt wojenny *Achilles*.

Belgrad, 7-go Grudnia.

Oczekują w przyszłym tygodniu Xięcia *Miłosza*; na przyjęcie którego będą różne uczty i uroczystości. Zdaje się zresztą bydź rzeczą pewną, że Xiąże *Miłosz* w biegu 1836 roku pojedzie do Wiednia. (*A.P.S.Z.*)

Bukarest, 4-go Grudnia.

Donoszą z Widdynu, że w Serwii spodziewano się co chwila ogłoszenia manifestu, oznaczającego kształt przyszłego Rządu tego Xięztwa. (*D. P.*)

Smyrna, dnia 16 Listopada.

Grecki bryg *Nelson*, Kapitana *Paninoli*, zabrawszy rozboyniczy okręt, uzbrojony w Samos, zaprowadził go do Aten. Potém *Nelson* krążył na Salonickich wodach.— Przybyły z Konstantynopola parochod *Półxiężyc* zaszedł tu z wielą Turkami i Rajasami, i pewni jesteśmy, że Sułtan nie będzie dłużey przeszkadzał kommunikacyom przez pośrzednictwo parochodów tego miasta ze stolicą. Przedstawienia Europeyskich Ministrów zdaje się, że wzmocniły tylko żądania Sułtana. (*A.P.S.Z.*)

Austrya.

Wiedeń, dnia 15 Grudnia.

Gazeta Wiedeńska zawiera co następuje: „Powszechne zadziwienie wzbudza, i zasługuje na to, budowanie klasztoru w Klosterneuburgu, teraz odbywające się. Więcey sta lat temu, jak tameczny Proboszcz i Prałat Klosterneuburskiego klasztoru, Ernest *Perger*, 25 Maja 1730 roku, założył fundamenta tey wspaniałey budowy, która podług planu powinna bydź kwadratową, rozciągającą się z Północo Zachodu na Południo-Wschód z cztérma dziedzińcami. Już 83 lata, jak to budowanie zostało przerwane, aż naostatek w roku zeszłym znowu się rozpoczęło przez teraźnieyszego Przełożonego Xiędza Jakuba *Ruthensztoka*, chociaż nie w zupełności, tak żeby przynaymniey dokończonym bydź mógł kwadrat Południowo-Wschodni. Będzie w niey gustem włoskim ogromna letnia sala, przyozdobiona kolumnami marmurowemi i szérokiemi wschodami kamiennemi, ktorym podobnych zaledwieby można znaleźć w Niemczech i Austryi (*A.P.S.Z.*)

Тріэстъ, 9-го Декабря.

Письма изъ Александріи подтверждаютъ, что *Мехмедъ Али* не престаетъ усиливать въ Сиріи своего войска, куда онъ отправляетъ значительныя подкрѣпленія и о коихъ несправедливо донесено, будто бы они идутъ въ Геджасъ. (*D. P.*)

Разныя извѣстія.

Если принять во вниманіе, что Моравія и Галиція суть провинціи, соединяющія промышленныя наши державы — Австрійское Эрцгерцогство и Богемію, съ заграничными провинціями, изобилующими сырыми произведеніями, какъ то: Подоліею и Молдавіею, а чрезъ оныя съ Бессарабіею и Валахіею: то всякій согласится, что чугунная дорога проводимая въ Галицію, доставитъ нашей торговлѣ неисчислимыя пользы. Извѣстно, что чрезъ сію страну ежедневно прогоняютъ нѣсколько тысячъ рогатаго скота для продажи въ Олмюцъ. Скотъ сей проходитъ путемъ у подножія Карпата отъ Садогуры до Бѣлой и Бѣльска. Но чтобы гонять скотъ только по чугунной дорогѣ, сіе мнѣніе стольже оригинально, какъ и смѣшно. (*D. P.*)

Бѣлорусское нарѣчіе.

Въ Вильнѣ издана для поселянъ книжечка, возбудившая вдругъ вниманіе въ Петербургѣ и въ Варшавѣ. Заглавіе ея слѣдующее: *Сокращенное Христіянское ученіе для поселянъ говорящихъ Польско-Русскимъ языкомъ, Римско-Католическаго исповѣданія. Въ Епархіальной типограф. 1835 г. 24 стр.* О сей книжкѣ въ Журналѣ Министерства Просвѣщенія, сдѣлано замѣчаніе, которое мы здѣсь до слова повторяемъ. „Въ первый разъ видимъ мы книгу на томъ нарѣчіи, которымъ говоритъ въ Литвѣ и Бѣлоруссіи простой народъ. Такъ мало у насъ извѣстны отрасли природнаго нашего языка, занимающаго столь обширное пространство земли и свидѣтельствующаго о Русскомъ происхожденіи жителей, его употребляющихъ! Нарѣчіе, которое здѣсь названо Польско-Русскимъ, свойственнѣе будетъ назвать Бѣлорусскимъ. Оно совершенно отлично и отъ нарѣчія Югозападной Руси и отъ языка Литовскаго Статута и старинныхъ Литовскихъ грамотъ, который неправильно слыветъ подъ именемъ Бѣлорусскаго. Примѣсь въ первомъ и послѣднемъ Польскихъ словъ нимало не препятствуетъ видѣть между ими обоими различіе въ выговорѣ; отъ Польскаго же они оба отличаются въ особенности окончаніями, слогоудареніемъ и неимѣніемъ носовыхъ ą, ę. Объяснимъ это таблицею.

Языкъ Русскій.	Яз. Статута.	Бѣлорусскій.	Польскій.
я	я	я	ja
мнѣ	ми	мянѣ	mnie
меня	мя	мянѣ	mię
ты	ты	ты	ty
тебѣ	тебѣ	табѣ	tobie
тебя	тебе	цябѣ	ciebie
онъ	онъ	йонъ	on
ему	ему	яму	jemu
его	его	яго́	jego
они	они	яны	oni
одинъ	одинъ	адзинъ	jeden
четвертый	четвертый	чацьвёртай	czwarty
теперь	теперь	цяперъ	teraz
каждый	кождый	кажный	każdy
человѣкъ	чоловѣкъ	чалавѣкъ	człowiek
отецъ	отецъ	ацѣцъ	oyciec
есть	естъ	ёсьцъ	jest
буду	буду	буду	będę
будетъ	будеть	будзѣць	będzie
быть	быти	быць	być
тянуть	тягнути	цягнуць	ciągnąć

Желательно, чтобы наши Филологи занялись сравнительнымъ изслѣдованіемъ сего и другихъ нарѣчій. Трудъ обширный, но чрезмѣнно полезный для языка и Исторіи. Въ заключеніе для любопытныхъ выпишемъ изъ приведенной нами книжки нѣсколько куплетовъ Духовной Пѣсни, весьма употребительной у тамошняго простаго народа. Они дадутъ понятіе о его разговорномъ языкѣ.

О мой Боже! вѣрю Табѣ,
И всё вѣрю я для Цябѣ.
Всю надзѣю въ Табѣ ма̀ю,
За всё Цябѣ выхваляю.

Ты сатварыу, Ты аткупіу,
Ты мяне Боже асьвяціу.
Нѣхай Табѣ, гдзѣ ёсьць людзѣ,
Чесьць и хвала атъ всѣхъ будзѣ.

Табѣ, Боже, кланяюся,
Ва всёмъ на волю здаюся;
А быць толька хачу въ небѣ,
Па всѣ вѣки любиць Цябѣ, и пр."

(*Tyg. Pet. i Gaz. Codz.*)

Triest, dnia 9 Grudnia.

Według listów z Alexandryi potwierdza się, że *Mehmed-Ali*, nie przestaje wzmacniać woyska swojego w Syryi, dokąd wyszły dosyć znaczne posiłki, o których mylnie donoszono, że idą do Hedżas. (*D. P.*)

Rozmaite Wiadomości.

Jeśli się zważy, iż Morawia i Galicya są prowincyami, które połączają kraje nasze przemysłowe. Arcy-Xięztwo Austryackie i Czechy, z prowincyami zagranicznemi, obfitującemi w płody surowe, jako to: Podolem i Multanami, a przez nie z Bessarabią i Wołoszczyzną, tedy każdy przyzna, że koley żelazna, zakładająca się do Galicyi, przyniesie handlowi naszemu niewyrachowane korzyści. Wiadomo, iż przez kray ten przeciąga co rok kilkanaście tysięcy sztuk bydła rogatego na przedaż do Ołomuńca. Bydło to odbywa podróż gościńcem, u podnoża Karpat idącym od Sadogóry, aż do Białey i Bielska. Żeby zaś transport ten miał się na przyszłość odbywać na kolejach żelaznych, ta myśl jest równie oryginalna, jak śmieszna. (*Dz. P.*)

Dyalekt Białoruski.

W Wilnie wyszła książka, która zwróciła uwagę razem w Petersburgu i Warszawie. Tytuł tey książki jest następujący: „*Krótkie zebranie Nauki Chrześciańskiey dla wieśniaków mówiących językiem Polsko-Ruskim wyznania Rzymsko-Katolickiego w drukarni Dyecezalney 1835 24 str.* O tey książce w ostatnim poszycie Dziennika Minsterstwa Oświecenia, czytamy uwagi, które tu dosłównie powtarzamy: „Po raz pierwszy zdarza się nam widzieć xiążkę, pisaną dyalektem, którym mówi lud prosty w Litwie i na Białorusi. Tak to mało wiadome są u nas gałęzie rodzinnego naszego języka, zaymującego tak obszérną przestrzeń ziemi i świadczącego o Ruskiém pochodzeniu mówiących nim mieszkańców. Dyalekt tu, nazwany Polsko Ruskim, właściwiey będzie nazywać Białoruskim: jest on zupełnie różny i od dyalektu Południowo-Zachodniey Rusi i od języka Statutu Litewskiego i dawnych Litewskich publicznych aktów, który się nie słusznie zowie Białoruskim. Przymieszanie w pierwszym i ostatnim słów Polskich nie znosi między niemi obudwoma różnicy w wymawianiu, od Polskiego zaś różnią się obadwa, szczególniey zakończeniami, iloczasem i niedostatkiem nosowych dźwięków ą. ę. Okażemy to na tablicy.

Ruski.	Statutowy	Białoruski.	Polski.
ja	ja	ja	ja
mnie	mi	mianie	mnie
mienia	mia	mianie	mię
ty	ty	ty	ty
tiebia	tiebie	tabie	tobie
tiebia	tiebie	ciabie	ciebie
on	on	jon	on
jemu	jemu	jamu	jemu
jeho	jeho	jaho	jego
oni	oni	jany	oni
odin	odin	adzin	jeden
czetwiertyi	czetwiertyi	czećwiortay	czwarty
tiepier	tiepier	ciapier	teraz
każdyi	każdyi	każnyi	każdy
czełowiek	czołowiek	czaławiek	człowiek
otiec	otiec	aciec	oyciec
jest	jest	jeść	jest
budu	budu	budu	będę
budiet	budiet′	budzieć	będzie
byt′	byti	być	być
tianut′	tianuti	ciahnuć	ciągnąć

Życzyć należy, aby nasi filologowie zajęli się porównawczém badaniem tego i innych dyalektów. Praca wielka, lecz nader pożyteczna dla języka i historyi. Na zakończenie wypiszemy dla ciekawszych z książki, którey tytuł podaliśmy, kilka zwrótek pieśni nabożney, bardzo u tamecznego prostego ludu upowszechnioney. Z nich można powziąć pojęcie o języku, jakim lud ten mówi:

O móy Boża! wieriu Tabie,
I wsio wieriu ja dla Ciebie,
Wsiu nadzieju w Tabie maju,
Za wsio Ciabie wychwalaju,

Ty satwaryu, Ty atkupiu,
Ty mianie Boże aświaciu.
Niechay Tabie, hdzie jeść ludzie,
Cześć i chwała at wsiech budzie.

Tabie, Boże kłaniajusia,
Wa wsiom na woliu zdajusia;
A być tolka chaczu w niebie,
Na wsie wieki lubić Ciabie, i t. d."

(*Tyg. Pet. Gaz. Codz.*)

ВИЛЬНА. Типограф. А. Марциновскаго. Печатать дозволяется. Декабря 31 д. 1835 г. — Цензоръ Стат. Совѣт. и Кав. *Левъ Боровскій.*